TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2021. gada 15. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Lauksaimniecība – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) – Regula (EK) Nr. 1698/2005 – Regula (ES) Nr. 65/2011 – 16. panta 5. punkta trešā daļa – Regula (EK) Nr. 73/2009 – 4. un 6. pants – Regula (EK) Nr. 1122/2009 – Atbalsts lauku attīstībai – Agrovides maksājumi – Atbalsts bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos – Šo maksājumu piešķiršanas nosacījumu neievērošana – Priekšlaicīga nopļaušana – Minēto maksājumu samazināšana un izslēgšana – Obligātie standarti – Tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības – Minimālās prasības attiecībā uz labu lauksaimniecības un vides stāvokli – Saistības, kas pārsniedz obligātos standartus, minimālās prasības un citas atbilstošas obligātās prasības, kuras ir noteiktas valsts tiesību aktos

Lietā C-736/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Augstākā tiesa (Senāts) (Latvija) iesniedza ar 2019. gada 30. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 7. oktobrī, tiesvedībā

ZS "Plaukti",

piedaloties

Lauku atbalsta dienestam,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), tiesneši K. Toadere [*C. Toader*] un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Latvijas valdības vārdā – sākotnēji L. Juškeviča, V. Soņeca un K. Pommere, vēlāk – K. Pommere, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Kaduczak* un A. Sauka, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – latviešu.

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Komisijas Regulas (ES) Nr. 65/2011 (2011. gada 27. janvāris), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV 2011, L 25, 8. lpp., un labojums – OV 2011, L 201, 20. lpp.), 16. panta 5. punkta trešo daļu un 18. panta 1. punkta a) apakšpunktu, Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (2005. gada 20. septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (OV 2005, L 277, 1. lpp.) 39. panta 3. punktu, kā arī Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003 (OV 2009, L 30, 16. lpp.), 4. un 6. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp ZS "Plaukti", kas ir Latvijā dibināta zemnieku saimniecība, un Lauku atbalsta dienestu (Latvija) par pēdējā minētā atteikumu izmaksāt atbalstu bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos (turpmāk tekstā – "atbalsts bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos").

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1698/2005

3 Regulas Nr. 1698/2005 35. apsvērumā bija noteikts:

"Agrovides maksājumiem būtu jāsaglabā svarīga loma, atbalstot dabai draudzīgu lauku apvidu attīstību un atbildot uz sabiedrības pieaugošo pieprasījumu pēc vides pakalpojumiem. Tiem būtu jāturpina rosināt lauksaimniekus un citus zemes apsaimniekotājus kalpot sabiedrībai kopumā, ieviešot vai turpinot izmantot lauksaimniecības ražošanas metodes, kas atbilst vides, ainavas un tās sastāvdaļu, dabas resursu, augsnes un ģenētiskās daudzveidības aizsardzībai un uzlabošanai. [..]"

4 Šīs regulas 36. pants ietilpst tās IV sadaļas I nodaļas 2. iedaļas 2. asī "Vides un lauku ainavas uzlabošana". Šajā pantā bija noteikts:

"Atbalsts saskaņā ar šo iedaļu attiecas uz:

a) pasākumiem, kuru mērķis ir ilgtspējīga lauksaimniecības zemes lietošana, paredzot:

[..]

iv) agrovides maksājumus,

[..]."

5 Minētās regulas 39. panta 1.–3. punktā bija noteikts:

"1. Dalībvalstis 36. panta a) punkta iv) apakšpunktā paredzēto atbalstu dara pieejamu visā to teritorijā saskaņā ar to konkrētām vajadzībām.

2. Agrovides maksājumus piešķir lauksaimniekiem, kas brīvprātīgi uzņemas agrovides saistības. [..]

3. Agrovides maksājumi sedz tikai tādas saistības, kas pārsniedz attiecīgos obligātos standartus, kuri ir noteikti saskaņā ar [Padomes] Regulas (EK) Nr. 1782/2003 [(2003. gada 29. septembris), ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulas (EEK) Nr. 2019/93, (EK) Nr. 1452/2001, (EK) Nr. 1453/2001, (EK) Nr. 1454/2001, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 1251/1999, (EK) Nr. 1254/1999, (EK) Nr. 1673/2000, (EEK) Nr. 2358/71 un (EK) Nr. 2529/2001 (OV 2005, L 277, 1. lpp.)] 4. un 5. pantu un III un IV pielikumu, kā arī minimālās mēslojuma un augu aizsardzības ražojumu lietošanas prasības un citas attiecīgas obligātās prasības, kuras ir paredzētas valsts tiesību aktos un noteiktas programmā.

Tādas saistības parasti uzņemas uz laiku no pieciem līdz septiņiem gadiem. Ja tas ir vajadzīgs un attaisnojams, ievērojot 90. panta 2. punktā minēto procedūru, konkrētām saistībām paredz ilgāku laiku."

Regula Nr. 65/2011

6 Regulas Nr. 65/2011 6. panta 2. punktā bija noteikts:

"Šajā sadaļā piemēro šādas definīcijas:

a) "platībatkarīgais pasākums" ir pasākumi vai apakšpasākumi, attiecībā uz kuriem atbalsta pamatā ir deklarētās platības lielums;

[..]

c) "noteiktā platība" ir zemes gabalu vai lauku platība, par kuru tiek pieprasīts atbalsts, kā noteikts atbilstīgi šīs regulas 11. pantam un 15. panta 3., 4. un 5. punktam.

[..]"

7 Šīs regulas 16. panta "Samazinājumi un izslēgšana saistībā ar platības lielumu" 2. punktā, 3. punkta pirmajā un otrajā daļā un 5. punkta pirmajā, otrajā un trešajā daļā bija noteikts:

"2. Šajā pantā saņēmēja deklarētās platības, par kurām saņem to pašu atbalsta likmi saskaņā ar noteiktu platībatkarīgo pasākumu, uzskata par tādām, kas veido vienu kultūraugu grupu. [..]

3. Ja konstatē, ka kādas kultūraugu grupas noteiktā platība ir lielāka, nekā deklarēts maksājuma pieprasījumā, tad deklarēto platību izmanto atbalsta aprēķināšanai.

Ja maksājuma pieprasījumā deklarētā platība pārsniedz šai kultūraugu grupai noteikto platību, atbalstu aprēķina, pamatojoties uz šai kultūraugu grupai noteikto platību. [..]

[..]

5. Panta 3. punkta otrajā daļā minētajā gadījumā atbalstu aprēķina, par pamatu ņemot noteikto platību, kas samazināta par konstatētās starpības divkāršu apjomu, ja minētā starpība ir vairāk nekā 3 % vai divi hektāri, bet ne vairāk kā 20 % [no] noteiktās platības.

Ja starpība ir lielāka par 20 % no noteiktās platības, par attiecīgo kultūraugu grupu atbalstu nepiešķir.

Ja starpība ir vairāk kā 50 %, saņēmējs atkal tiek izslēgts no atbalsta saņemšanas apjomā, kas atbilst starpībai starp maksājuma pieprasījumā deklarēto un noteikto platību."

8 Minētās regulas 18. panta 1. punkta a) apakšpunktā bija noteikts:

"1. Pieprasīto atbalstu samazina vai atsaka, ja nav izpildīti šādi pienākumi un kritēriji:

a) Regulas [Nr. 1698/2005] 36. panta a) punkta iv) un v) apakšpunktā, kā arī b) punkta v) apakšpunktā minēto pasākumu gadījumā – attiecīgie obligātie standarti, kā arī prasību minimums attiecībā uz mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, citas attiecīgas obligātās prasības, kas minētas Regulas [Nr. 1698/2005] 39. panta 3. punktā, 40. panta 2. punktā un 47. panta 1. punktā, un saistības, kas pārsniedz šādus standartus un prasības."

9 Šīs pašas regulas 22. pantā bija paredzēts:

"Ja piemērojami vairāki samazinājumi, tos piemēro šādā secībā:

– vispirms saskaņā ar šīs regulas 16. panta 5. un 6. punktu un 17. panta 4. un 5. punktu,

– tad saskaņā ar šīs regulas 18. pantu,

[..]."

Regula Nr. 73/2009

10 Regulas Nr. 73/2009 4. panta 1. punktā bija paredzēts:

"Lauksaimnieks, kurš saņem tiešos maksājumus, ievēro II pielikumā minētās likumā [tiesību aktos] noteiktās pārvaldības prasības, kā arī nodrošina labu lauksaimniecības un vides stāvokli, kā noteikts 6. pantā.

Pirmajā daļā minētās prasības piemērojamas tikai tiktāl, ciktāl tās attiecas uz lauksaimnieka lauksaimniecisku darbību vai attiecīgās saimniecības lauksaimniecības zemi."

11 Šīs regulas 6. panta 1. punktā bija paredzēts:

"Dalībvalstis nodrošina to, lai visās lauksaimniecības zemēs, jo īpaši zemē, ko vairs neizmanto ražošanai, tiktu uzturēts labs lauksaimniecības un vides stāvoklis. Dalībvalstis valsts vai reģionālā līmenī nosaka obligātās prasības attiecībā uz labu lauksaimniecības un vides stāvokli, pamatojoties uz III pielikumā noteikto sistēmu un ņemot vērā attiecīgo apgabalu raksturīgās īpašības, tostarp augsnes un klimatiskos apstākļus, esošās lauksaimniecības sistēmas, zemes izmantošanu, augseku, lauksaimniecības praksi un lauksaimniecības struktūras. Dalībvalstis nenosaka obligātās prasības, kas nav paredzētas šajā sistēmā."

12 Minētās regulas II un III pielikumā bija precizētas tiesību aktos noteiktās prasības, kā arī labi lauksaimniecības un vides apstākļi, kas ir minēti attiecīgi šīs pašas regulas 5. un 6. pantā.

Regula (EK) Nr. 1122/2009

13 Komisijas Regulas (EK) Nr. 1122/2009 (2009. gada 30. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Regulu Nr. 73/2009 attiecībā uz savstarpēju atbilstību, modulāciju un integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu saskaņā ar minētajā regulā paredzētajām tiešā atbalsta shēmām lauksaimniekiem, kā arī, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz savstarpēju atbilstību saskaņā ar vīna nozarē paredzēto atbalsta shēmu (OV 2009, L 316, 65. lpp.), 71. panta 1. punktā bija paredzēts:

"Neskarot 77. pantu, ja konstatētā neatbilstība radusies lauksaimnieka nolaidības dēļ, tad piemēro samazinājumu. Tāds samazinājums parasti ir 3 % no 70. panta 8. punktā minētās kopējās summas.

Maksājumu aģentūra, pamatojoties uz novērtējumu, ko sniegusi kompetentā kontroles iestāde kontroles ziņojuma izvērtēšanas daļā saskaņā ar 54. panta 1. punkta c) apakšpunktu, tomēr var nolemt samazināt minēto procentuālo daļu līdz 1 % vai paaugstināt to līdz 5 % no kopsummas, vai 54. panta 1. punkta c) apakšpunkta otrajā daļā minētajos gadījumos nenoteikt nekādus samazinājumus."

Latvijas tiesības

Noteikumi Nr. 295

14 Ministru kabineta 2010. gada 23. marta Noteikumu Nr. 295 par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai" (*Latvijas Vēstnesis*, 2010, Nr. 50), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Noteikumi Nr. 295"), kuri bija spēkā līdz 2015. gada 28. martam, 1. punktā bija noteikts:

"Noteikumi nosaka kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai – vides un lauku ainavas uzlabošanas pasākumiem, ko īsteno atbilstoši regulai [..] Nr. 1698/2005."

15 Noteikumu Nr. 295 38. punktā bija paredzēts:

"Atbalsta pretendents var saņemt atbalstu par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kurā tiek audzēta šo noteikumu 2. pielikumā minētā atbalsttiesīgā lauksaimniecības kultūra, kas noteikta kā bioloģiski vērtīgs zālājs, ja viņš ievēro šādus atbalsta saņemšanas nosacījumus:

[..]

38.3. bioloģiski vērtīgo zālāju platības katru gadu nogana un appļauj, nodrošinot noteiktu lauksaimniecības dzīvnieku skaitu, kas, pārrēķināts nosacītajās liellopu vienībās, veido 0,4–0,9 vienības lielu lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu uz vienu hektāru, vai vismaz vienu reizi laikposmā no 1. augusta līdz 15. septembrim nopļauj. Nopļauto zāli novāc un aizved no lauka vai sasmalcina."

16 Šo noteikumu 9. pielikuma 4.3. sadaļas (Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos) 3. punktā bija noteikts:

"Ja atbalsta pretendents nav nopļāvis pieteikto platību no 1. augusta līdz 15. septembrim, tad pēc pirmā pārkāpuma maksājums par attiecīgo platību kārtējā gadā netiek izmaksāts. Ja pārkāpums atkārtojas, visas saistības tiek pārtrauktas un atbalsta pretendents Lauku atbalsta dienestam atmaksā visu par attiecīgo platību iepriekš saņemto atbalsta summu."

Noteikumi Nr. 139

17 Ministru kabineta 2013. gada 12. marta Noteikumu Nr. 139 – Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros – (Latvijas Vēstnesis, 2013, Nr. 65), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Noteikumi Nr. 139"), 1. punktā bija paredzēts:

"Noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros saskaņā ar Regulu [..] Nr. 73/2009."

18 Noteikumu Nr. 139 18. punktā bija noteiks:

"Ja lauksaimnieks vienlaikus par konkrēto platību pretendē uz šo noteikumu 2.1. apakšpunktā minēto atbalsta maksājumu (vienoto platības maksājumu) un atbalstu pasākumā "Agrovides maksājumi" saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai, tas:

[..]

18.2. neņemot vērā šo noteikumu 15.4. apakšpunktā minētos nosacījumus, pastāvīgas pļavas un ganības, kā arī aramzemē sētos zālājus:

18.2.1. vismaz vienu reizi gadā nopļauj un zāli novāc vai sasmalcina (laikposmā no kārtējā gada 1. augusta līdz kārtējā gada 15. septembrim) vai nogana un appļauj, ja lauksaimnieks pretendē uz atbalstu apakšpasākumā "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos" vai apakšpasākumā "Buferjoslu ierīkošana"."

19 Šo noteikumu 19. punktā bija noteikts:

"Ja lauksaimnieks neievēro kādu no šo noteikumu 15. un 18. punktā minētajiem laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem, šo noteikumu 2. punktā (izņemot šo noteikumu 2.6. apakšpunktu) minētā atbalsta apmēru samazina saskaņā ar regulas Nr. 1122/2009 70., 71. un 72. pantu."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

20 2014. gada 13. maijā ZS "Plaukti" Lauku atbalsta dienestā attiecībā uz 2014. gadu iesniedza pieteikumu par vienoto platībmaksājumu, kā arī pieteikumu agrovides maksājuma saņemšanai atbilstoši atbalstam bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos saistībā ar diviem laukiem, kuru kopējā platība ir 18,26 ha.

21 Pēc daļējas pārbaudes uz vietas, ko 2014. gada 31. jūlijā veica Lauku atbalsta dienests, pēdējais minētais konstatēja, ka attiecīgie lauki ir tikuši nopļauti pirms 2014. gada 1. augusta, tā pārkāpjot nosacījumus, kuri piemērojami atbalsta piešķiršanai bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos.

22 Tādējādi ar Lauku atbalsta dienesta 2015. gada 27. jūnija lēmumu ZS "Plaukti" 2014. gadā pilnībā tika atteikts piešķirt šo atbalstu par attiecīgajiem 18,26 ha. Šis dienests izslēdza ZS "Plaukti" no minētā atbalsta saņemšanas 2245,98 EUR apmērā un noteica pienākumu kompensēt šo summu nākamo trīs kalendāro gadu laikā. Turklāt tika piemērots šī paša atbalsta samazinājums 1 % apmērā par laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumu neievērošanu.

23 ZS "Plaukti" apstrīdēja šo lēmumu Administratīvajā rajona tiesā (Latvija) un pēc tam Administratīvajā apgabaltiesā (Latvija).

24 Pēc tam, kad tās prasība pirmajā instancē un apelācijas sūdzība tika noraidītas, ZS "Plaukti" iesniedza kasācijas sūdzību Augstākajā tiesā (Senātā) (Latvija).

25 Iesniedzējtiesa uzskata – tā kā nav strīda par to, ka attiecīgie lauki tika nopļauti pirms 1. augusta, saskaņā ar Regulas Nr. 65/2011 18. panta 1. punkta a) apakšpunktu ir jāpiemēro valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru attiecībā uz kārtējo gadu nekāds atbalsts bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos par attiecīgajām platībām netiek izmaksāts.

26 Šī tiesa tomēr šaubās par citu Lauku atbalsta dienesta uzlikto sankciju samērīgumu, it īpaši, pirmkārt, par pieteicējas pamatlietā izslēgšanu no atbalsta bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos tādā apmērā, kas atbilst starpībai starp maksājuma pieteikumā deklarēto platību un noteikto platību, proti, par pienākumu kompensēt summu trīs kalendāro gadu laikā saskaņā ar Regulas Nr. 65/2011 16. panta 5. punkta trešo daļu, un, otrkārt, par visu atbalsta maksājumu šai pieteicējai pamatlietā samazinājumu 1 % apmērā saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 71. panta 1. punktu par laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumu neievērošanu, jo nav konstatētas nekādas izmaiņas kultūraugu grupā. Minētajai tiesai it īpaši ir šaubas, vai Regulas Nr. 65/2011 16. panta 5. punkta trešā daļa ir piemērojama, ciktāl, lai gan ZS "Plaukti" nav izpildījusi atbalsta bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos piešķiršanas nosacījumus, šajā gadījumā nav konstatētas nekādas izmaiņas kultūraugu grupā.

27 Tāpat iesniedzējtiesai ir šaubas, vai gadījumā, ja tiek konstatēts, ka maksājuma pieteikumā deklarētās kultūraugu grupas platība neatbilst noteiktajai platībai, proti, apstrādātajai platībai, kas ir konstatēta pārbaudē uz vietas, Regulas Nr. 65/2011 18. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētā sankcija ir jāpiemēro vienlaikus ar šīs regulas 16. panta 5. punkta trešajā daļā paredzēto sankciju. Šī tiesa šajā ziņā uzskata, ka divu sankciju piemērošana par vienu pārkāpumu var būt pretrunā samērīguma principam.

28 Iesniedzējtiesai ir šaubas arī par to, vai Noteikumu Nr. 139 18.2.1. apakšpunktā paredzētā prasība atbilst prasībām, kas paredzētas Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pantā saistībā ar labu lauksaimniecības un vides stāvokli un Regulas Nr. 1698/2005 39. panta 3. punktā, kurš attiecas uz agrovides saistībām.

29 Šādos apstākļos Augstākā tiesa (Senāts) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas Nr. 65/2011] 16. panta 5. punkta trešā daļa ir piemērojama gadījumā, ja pieteicēja pamatlietā nav izpildījusi bioloģiskās daudzveidības uzturēšanas zālājos atbalstam pieteiktajā platībā pļaušanas nosacījumus (Regulas Nr. 1698/2005 39. panta 3. punktā paredzēto obligāto standartu pārsniedzošu prasību), nekonstatējot izmaiņas kultūraugu grupā?

2) Vai par vienu pārkāpumu var piemērot vienlaicīgi [Regulas Nr. 65/2011] 16. panta 5. punkta trešajā daļā noteikto sankciju un Regulas Nr. 65/2011 18. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto sankciju?

3) Vai [Regulas Nr. 73/2009] 4. un 6. pants kopsakarā ar [Regulas Nr. 1698/2005] 39. panta 3. punktu pieļauj tādu nacionālo tiesību normu regulējumu, kas paredz, ka viena un tā pati prasība var būt gan obligātā prasība (standarts), gan tāda, kas pārsniedz obligātās prasības (nosacījums agrovides maksājuma izmaksai)?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

30 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 65/2011 16. panta 5. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ir piemērojama gadījumā, ja atbalsta pieprasītājs nav ievērojis agrovides saistības attiecībā uz pļaušanas nosacījumiem, bet nav konstatētas nekādas izmaiņas attiecīgajā kultūraugu grupā.

31 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1698/2005 36. panta a) punkta iv) apakšpunktu šīs regulas IV sadaļas I nodaļas 2. iedaļas 2. asī "Vides un lauku ainavas uzlabošana" paredzētais atbalsts attiecas uz pasākumiem, kas ir vērsti uz lauksaimniecības zemes ilgtspējīgu izmantošanu, paredzot "agrovides maksājumus".

32 Turklāt no minētās regulas 39. panta 1. un 2. punkta izriet, ka dalībvalstis tās 36. panta a) punkta iv) apakšpunktā paredzēto atbalstu dara pieejamu visā to teritorijā saskaņā ar to konkrētām vajadzībām. Agrovides maksājumus piešķir lauksaimniekiem, kas brīvprātīgi uzņemas agrovides saistības.

33 Regulas Nr. 65/2011 18. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka pieprasīto atbalstu samazina vai atsaka, ja tostarp attiecībā uz Regulas Nr. 1698/2005 36. panta a) punkta iv) apakšpunktā minētajiem pasākumiem nav izpildīti tādi pienākumi un kritēriji kā attiecīgie obligātie standarti, citas attiecīgas obligātās prasības, kas paredzētas pēdējās minētās regulas 39. panta 3. punktā, un saistības, kuras pārsniedz šos standartus un prasības.

34 No tā izriet, ka agrovides saistību neievērošana izraisa agrovides maksājumu samazināšanu vai atteikumu.

35 Savukārt Regulas Nr. 65/2011 16. pants attiecas samazinājumiem un izslēgšanu saistībā ar lauksaimniecības platības lielumu. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar šīs regulas 16. panta 2. punktu par kultūraugu grupu uzskata platības, ko deklarējis atbalsta saņēmējs un uz ko attiecas tāda pati atbalsta likme kā "platībatkarīgajam" [atbalsta] pasākumam. Saskaņā ar minētās regulas 16. panta 3. punkta otro daļu, ja maksājuma pieprasījumā deklarētā platība pārsniedz šai kultūraugu grupai noteikto platību, atbalstu aprēķina, pamatojoties uz šai kultūraugu grupai noteikto platību. Saskaņā ar šīs pašas regulas 16. panta 5. punkta trešo daļu, ja starpība starp maksājuma pieprasījumā deklarēto platību un platību, kas apstiprināta pārbaudē uz vietas, ir vairāk nekā 50 %, atbalsta saņēmējs atkal tiek izslēgts no atbalsta saņemšanas apjomā, kāds atbilst šai starpībai.

36 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka priekšlaicīgas pļaušanas dēļ viens no atbalsta bioloģiskās daudzveidības uzturēšanai zālājos piešķiršanas kritērijiem nav ticis ievērots. Līdz ar to Lauku atbalsta dienests uzskatīja, ka šī atbalsta piešķiršanas nosacījumi nav ievēroti visā deklarētajā platībā un ka ir jāsecina, ka starpība starp platību, kas deklarēta maksājuma pieteikumā, un platību, kura ir apstiprināta veiktās pārbaudes uz vietas laikā, ir 100 %. Tādējādi šis dienests uzskatīja, ka deklarētā platība pārsniedz noteikto platību 100 % apmērā – kas, kā uzskatīja minētais dienests, pamatoja ZS "Plaukti" izslēgšanu no attiecīgā atbalsta saņemšanas.

37 Kā norāda iesniedzējtiesa, vienīgais pārkāpums, ko Lauku atbalsta dienests ir konstatējis atsauces periodā, ir priekšlaicīga pļaušana, nekonstatējot nekādas izmaiņas kultūraugu grupā. Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka fakts, ka ZS "Plaukti" attiecīgo platību nopļāva pirms šim nolūkam paredzētā datuma, tomēr nenozīmē, ka deklarētā kultūraugu grupa tika mainīta tā, lai pamatotu ieinteresētās personas izslēgšanu no atbalsta saņemšanas, piemērojot Regulas Nr. 65/2011 16. panta 5. punkta trešo daļu.

38 Šāda Regulas Nr. 65/2011 16. panta 5. punkta trešās daļas interpretācija atbilst mērķim, kāds ir izvirzīts agrovides maksājumiem, kuriem, kā izriet no Regulas Nr. 1698/2005 35. apsvēruma, būtu jāsaglabā svarīga loma, atbalstot dabai draudzīgu lauku apvidu attīstību un atbildot uz sabiedrības pieaugošo pieprasījumu pēc vides pakalpojumiem.

39 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 65/2011 16. panta 5. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nav piemērojama gadījumā, kad atbalsta pieprasītājs nav ievērojis agrovides saistības attiecībā uz pļaušanas nosacījumiem, ja nav konstatētas nekādas izmaiņas attiecīgajā kultūraugu grupā.

Par otro jautājumu

40 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par trešo jautājumu

41 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pants, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 1698/2005 39. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru viena un tā pati prasība vienlaikus var būt minimālā prasība laba lauksaimniecības un vides stāvokļa jomā un prasība, kas pārsniedz šīs minimālās prasības, proti, nosacījums agrovides maksājumu izmaksai.

42 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar Regulas Nr. 73/2009 4. pantu lauksaimniekiem, kas saņem tiešos maksājumus, ir jāievēro dažas tiesību aktos noteiktas pārvaldības prasības, kā arī ir jānodrošina labs lauksaimniecības un vides stāvoklis, kā tas noteikts šīs regulas 6. pantā.

43 Šajā pēdējā minētajā pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt, lai visās lauksaimniecības zemēs tiktu uzturēts labs lauksaimniecības un vides stāvoklis. Šajā ziņā dalībvalstīm ir jānosaka minimālās prasības attiecībā uz labu lauksaimniecības un vides stāvokli, pamatojoties uz minētās regulas III pielikumā noteikto sistēmu, un tās nevar noteikt minimālās prasības, kas nav paredzētas šajā sistēmā.

44 Saskaņā ar Regulas Nr. 1698/2005 39. panta 3. punktu agrovides maksājumi sedz tikai tādas saistības, kas pārsniedz attiecīgos obligātos standartus, kuri ir noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 1782/2003 4. un 5. pantu un tās III un IV pielikumu un ir pārņemti Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pantā un tās II un III pielikumā. Tādējādi Regulas Nr. 1698/2005 39. panta 3. punkta mērķis ir nodrošināt, lai attiecīgie maksājumi tiktu piešķirti tikai tādām darbībām, kas atbilst augstākiem vides aizsardzības mērķiem nekā obligātie standarti, piemēram, minimālajām prasībām saistībā ar labu lauksaimniecības un vides stāvokli.

45 Turpinājumā ir jāatgādina, kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, ka ar Noteikumu Nr. 295 38.3. punktu tostarp tiek īstenotas prasības, kas ir saistītas ar agrovides maksājumiem. Šajā punktā it īpaši ir paredzēts, ka pretendents var saņemt atbalstu par bioloģiski vērtīga zālāja platību, ja šīs zālāja platības ir tikušas nopļautas vismaz vienu reizi laikposmā no 1. augusta līdz 15. septembrim.

46 Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju Latvijas tiesībās paredzētie pļaušanas noteikumi vienlaikus ir gan minimālās prasības, gan prasības, kas pārsniedz minimālās prasības, saskaņā ar Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pantu.

47 Taču, pirmkārt, agrovides saistībām atbilstoši Regulas Nr. 1698/2005 39. pantam ir jāpārsniedz Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pantā minētās minimālās prasības attiecībā uz labu lauksaimniecības un vides stāvokli. Otrkārt, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 43. punktā, dalībvalstis nevar noteikt minimālās prasības, kas nav paredzētas pēdējās minētās regulas III pielikumā.

48 Tādējādi, lai novērtētu, vai ir ievērotas Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pantā noteiktās minimālās prasības attiecībā uz labu lauksaimniecības un vides stāvokli, ir jāpārliecinās, ka tās ir tikušas pienācīgi noteiktas, pamatojoties uz šīs regulas III pielikumā noteikto sistēmu. Ja tas tā ir, šādas prasības neievērošana var būt pamats samazinājumiem saskaņā ar Regulas Nr. 1122/2009 71. panta 1. punktu.

49 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz trešo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 73/2009 4. un 6. pants, lasot tos kopsakarā ar Regulas Nr. 1698/2005 39. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru viena un tā pati prasība vienlaikus var būt minimālā prasība saistībā ar labu lauksaimniecības un vides stāvokli un prasība, kas pārsniedz šīs minimālās prasības, proti, nosacījums agrovides maksājumu izmaksai.

Par tiesāšanās izdevumiem

50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

1) **Komisijas Regulas (ES) Nr. 65/2011 (2011. gada 27. janvāris), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem, 16. panta 5. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nav piemērojama gadījumā, kad atbalsta pieprasītājs nav ievērojis agrovides saistības attiecībā uz pļaušanas nosacījumiem, ja nav konstatētas nekādas izmaiņas attiecīgajā kultūraugu grupā.**

2) **Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003, 4. un 6. pants, lasot tos kopsakarā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 (2005. gada 20. septembris) par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 39. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru viena un tā pati prasība vienlaikus var būt minimālā prasība saistībā ar labu lauksaimniecības un vides stāvokli un prasība, kas pārsniedz šīs minimālās prasības, proti, nosacījums agrovides maksājumu izmaksai.**

Bay Larsen Toader Safjan

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2021. gada 15. aprīlī.

Sekretārs
A. Calot Escobar

Sestās palātas priekšsēdētājs
L. Bay Larsen